

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från riksdagsförvaltningen
2014-05-06
Besvaras senast
2014-05-27

Till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

2013/14:460 Hög tid för nationell biblioteksstrategi

Flera internationella undersökningar visar att svensk skola tappar mark när det gäller läsning och läsförståelse. Nu senast pekar de så kallade PISA-mätningarna på att svenska elever inte får det stöd de behöver för att kunna ligga i nivå med andra jämförbara länders elever. Ett ändamålsenligt biblioteksväsen är ett viktigt verktyg för att vända den negativa trenden med sjunkande läsförståelse och läsförståelse.

En ny rapport från Svensk biblioteksförning, Medie- & informationskunnighet – en forskningsantologi, visar att samarbetet mellan bibliotekarier och lärare kan stärka läsande och lärande. Forskarna skriver också i rapporten att både skolbibliotek och folkbiblioteken har stor potential att stödja såväl ungas färdigheter i läsning som den alltmer nödvändiga medie- och informationskunnigheten.

För att biblioteksväsendet på bästa sätt ska kunna nå ändamålen krävs en samlad nationell biblioteksstrategi eller biblioteksplan. Den nationella biblioteksstrategin är främst ett verktyg för att samlat hantera ett antal utmaningar och komma fram till önskvärda prioriteringar. En av utmaningarna är den sjunkande läsförståelsen och läsförståelsen, som får negativa konsekvenser för enskilda och ytterst för Sveriges ekonomiska tillväxt och konkurrenskraft.

Det pågår många intressanta och framgångsrika biblioteksutvecklingsprojekt i landet. Dess värre är det mer sällan som de samordnas och goda resultat sprids. Här skulle en nationell biblioteksstrategi kunna bidra till vägledning för vilka resultat som hålls fram som eftersträvarvärda.

En biblioteksstrategi innebär också att stöd tas fram för att främja bibliotekens planering, styrning och uppföljning. Sådant stöd kan ges genom att den nationella biblioteksmyndigheten bidrar med att utveckla verktyg och metoder, till exempel bättre kvalitetsmått och indikatorer för att mäta bibliotekens verksamhet. Uppföljning och utvärdering kan förbättras via forsknings- och utvecklingsinsatser samt medverkan i framtagandet av kvalitetssystem.

Därmed skulle bättre förutsättningar finnas för en verksamhet tydligare ägnad åt sina användare och med större möjligheter att använda tillgängliga resurser effektivt och på det sätt som är avsett.

Kungliga biblioteket (KB) har regeringens uppdrag att vara den myndighet som ansvarar för nationell överblick samt för att främja samverkan mellan och utveckling av biblioteken i Sverige. Det finns också reglerat i den nya bibliotekslagen. Socialdemokraterna har tidigare motionerat i riksdagen för att stärka uppdraget. Vi menar att uppdraget inte är tillräckligt för att möta de utmaningar som vi ser i dag. De andra nordiska länderna har redan genomfört Unescos uppmaning till vägledning genom att fastställa en nationell bibliotekspolitik.

Med vetskap om behovet av samordning och utveckling av alla de fantastiska insatser som görs varje dag på landets bibliotek är det oroande om regeringen väljer en annan väg. Statssekreterare Peter Honeth uttryckte regeringens syn på uppdraget till KB när han talade på Svensk biblioteksförnings konferens *Forskningsbibliotekens nya roller* den 19 mars i Stockholm. I stället för att värna och stärka KB:s viktiga uppdrag valde han att tona ned det genom att säga att ”KB har en viss roll mot folkbibliotekssektorn, jag betonar medvetet viss roll, en roll som skulle kunna bli väldigt stor men som inte får gå ut över huvudrollen”.

Utbildningsutskottet, kulturutskottet och regeringen har lyft fram att KB:s nya uppdrag rymmer möjligheten att ta fram en nationell biblioteksstrategi eller biblioteksplan. KB:s uppdrag för Sveriges samlade biblioteksväsende bör inte begränsas till en undanskymd ”viss roll”. Om biblioteksmyndigheten saknar tillräckliga resurser för att fullgöra sina uppdrag bör regeringen skjuta till de medel som behövs, snarare än att förminska delar av uppdraget.

I ljuset av PISA-resultaten, att hälften av Sveriges elever fortsatt saknar tillgång till ett bemannat skolbibliotek samt statssekreterare Honeths uttalande ställer jag frågan till utbildningsministern:

På vilka sätt avser utbildningsministern att verka för att KB ska få såväl resurser som uppdrag att stärka hela Sveriges biblioteksväsen?

.....
Kerstin Engle (S)

Överlämnas enligt uppdrag

Lars Franzén